

## TOIMITTAJALTA

Saksalainen professori, tohtori Robert Liefmann on äskettäin julkaissut broshyyrin nimeltä *Die kommunistischen Gemeinden in Nordamerika* ("kommunistiset yhdyskunnat Pohjois-Amerikassa"). Tämä on korjattu ja lisätty jälkipainos hänen v. 1908 kirjoittamastaan kuvauksesta, joka silloin painettiin *Jahrbücher für Natinalökonomie und Statistik* nimisen kansantaloudellisen ja tilastollisen vuosikirjasarjan 91:ssä niteessä.

Koska Ruusu-Risti viime numerossaan puhui Mrs. Tingleystä ja „Yleisestä Veljeydestä“, saattaa lukijoille ehkä olla opiksi ja huviksi kuulla, mitä saksalaisella professorilla on sanottavana tuosta samasta teosofisen liikkeen haaraantumasta, jonka tähden suomennan tähän hänen kuvauksensa ja arvostelunsa.

\*

Prof. Liefmann kirjoittaa:

„Uudemmissa uskonnollisista yhdyskunnista näkyy ainoastaan yksi saavuttaneen suurempaa yleistä merkitystä. Tämä on *Homestead in Point Loma* etelä Kaliforniassa, Yleisen Veljeyden ja Teosofisen Seuran keskus. Tätä omalaatuista seurakuntaa, joka on sijoittunut eräälle Kalifornian mitä kauniimmalle kohdalle, kuvattakoon tässä vähän laajemmin, koska sillä kaikista uudemmista kommunistisista yhdyskunnista epäilemättä on suurimmat pysyväisyys- ja kehittymismahdollisuudet ja koska se samalla esittää erikoista kummunismien muotoa. Se on venäläisen H. P. Blavatskyn tunnettu uskonnollis-okkultistinen yhdyskunta, jonka nykyinen, yleisesti tunnustettu johtaja on Mrs. Katherine Tingley. Veljeskunta, joka perustettiin v. 1875, kuuluu tätä nykyä käsittävän koko maailmassa yli 100.000 jäsentä<sup>1</sup>). Sen nykyinen organisatsioni, Point Loman keskus ja siinä elävä seurakunta on kokonaan Mrs. Tingleyn työtä, ja hän, kuten jäsenet

---

<sup>1</sup> Jos tämä hämmästyttävä luku pitää paikkansa, on "Yleinen veljeys" kieltämättä suurin ja voimakkain kaikista teosofisista yhdistyksistä. Mrs. Besantin johtaman Teosofisen Seuran jäsenluku nousee vain 50,000:teen. Idän Tähdellä sanotaan olevan 70,000 jäsentä. Antroposofisella Seuralla on tietenkin paljon vähemmän jäseniä.

itse sanovat, hallitsee yhdyskuntaa rajattomilla valtuuksilla. Seuran koko melkoinen omaisuus on merkitty kirjoihin hänen nimellään. Suuria rahamääriä on hänen käytettävissään, monet rikkaat henkilöt ovat liittyneet yhdyskuntaan. Jäsenet eivät kuitenkaan ole velvolliset jättämään yksityisomaisuutensa yhdyskunnalle, he voivat elää siellä maksutta, jos ei heillä ole varallisuutta. Mutta monet maksavat ylöspidostaan tahi ovat asettaneet suurempia rahavaroja seuran käytettäväksi. Point Loman laitosten arvo ei liene arvioitava alle miljoonan dollaria <sup>2</sup>).

„Seura täten ei ole kommunistinen lainopilliselta, vaan ainoastaan taloudelliselta kannalta; Point Loman jäsenet muodostavat *talousyhdyskunnan*, joka perustuu palkattomuudelle, „veljeydelle“, kuten teosofit sanovat. 200 aikaihmistä ja 300 lasta elää siellä yhdessä. Lasten kasvattaminen teosofisten periaatteiden mukaan on yhä enemmän käynyt v. 1900 perustetun yhdyskunnan päämääräksi. Kaikki jäsenet suorittavat tehtävänsä ilmaiseksi. Tämä ei paljoakaan merkitsisi, jos sen ohella käytettäisiin vieraita, maksettuja työvoimia, mihin seura epäilemättä kykenisi, koska sillä, kuten sanottu, on suuria rahavaroja käytettävänä; Point Loman suuremmoisten laitosten pystyttäminen onkin tapahtunut tällä tavalla. Mutta minun käydessäni siellä toimittivat jäsenet itse kaikki taloustehtävät ilmaiseksi, vaikkakin useimmat niistä kuuluvat korkeampiin yhteiskuntaluokkiin. Jäsen, joka minun siellä ollessani toimi portinvahtina, kuuluu olevan tunnettu viuluniekka, – hän harjoitteli pienessä vahtituvassa. Toiset työskentelivät maataloudessa, naiset kotitaloudessa, lasten kasvatuksessa j. n. e. Seurakuntaan kuului pittsburgilainen miljonääri tyttärineen, entinen kenraali perheineen, useampia kirjailijoita ja taiteilijoita“. (Ss. 23-25.)

Puhuessaan siitä, kuinka kommunistiset yhdyskunnat onnistuvat ja melkein poikkeuksetta pysyvät pystyssä vain sen aikaa, kuin niillä on sopivia ja kykeneviä johtajia, jommoisia taas on harvassa ihmisten kesken, sanoo prof. Liefmann:

„. . . Mrs. Tingleyllä lienee nämä ominaisuudet. Mutta heidän täytyy toiselta puolen kohdata henkilöitä, jotka täydellisesti alistuvat heidän johdettavikseen, jotka uskovat heidän jumalalliseen tehtäväänsä tai

---

<sup>2</sup> Huom. Kirjoitettu 1908. Mrs. Tingleyn omien sanojen mukaan on niiden arvo nykyään kaksi miljoonaa dollaria. (Kts. Ruusu-Risti, s. 124.)

muutoin erinomaiseen tärkeyteensä. Niin on esim. laita Mrs. Tingleyn kannattajien, joita Point Lomassa opin tuntemaan. He itse myöntävät kokonaan alistuvansa hänen tahdolleen ja antavansa hänen itsevaltiaasti hallita. Tosin on ihmisiä, jotka aina ovat valmiit antautumaan vieraan tahdon ohjattaviksi, mutta niitä ei ole kosolta, eikä semmoista „Veljeyden“ ihannetta kaikkialla tunnustettaisi. Vaikeasti tajuttavissa on näin ollen teosofein lyhytnäköisyys, kun he, ottamatta oppia lukemattomista esimerkeistä uskonnollisten lahkojen ja yhdyskuntien historiasta, uskovat, että heidän ihmisystävälliselle pohjalle perustetun yhteiselämänsä erittäin epäselvä ihanne olisi toteutettavissa yltympäri koko maailman. He eivät käsitä, etteivät kaikki ihmiset tunne halua alistumaan yhden ainoan johdettaviksi eivätkä siitä löydä tyydytystään. Ainoastaan yhdessä kohdassa he ovat laajanäköisempiä kuin toiset; he ymmärtävät, että vain toisten yli kohoutuva johtaja kykenee pitämään koossa senlaatuisia yhdyskuntia, ja sentähden he toiselta puolen koettavat kasvattaa jäseniään lapsesta pitäen ihmisrakkauteen, toiselta puolen uskovat voivansa aina valmistaa itselleen päteviä johtajia. Mutta kun he sen yhteydessä viittaavat tähänastisiin kolmeen johtajiinsa, jotka toisiaan seurasivat, nim. H. P. Blavatskyyn, W. Q. Judge'iin ja Katherine Tingley'in, niin eivät he sillä mitään todista; sillä vasta viimeisen johtajansa aikana on seura laajemmalle levinnyt, ja ilman Mrs. Tingleyn voimakasta vaikutusta olisi koko liike helposti tuhoutunut, kun toisen johtajan kuoleman jälkeen Mrs. A. Besant aikaansai lohkeutumisen (jonka oikeutusta emme tässä aio pohtia)". (Ss. 86-87.)

\*

#### Parallelli:

Yleisellä Veljeydellä on herttainen tapa puhua, kolmesta suuresta teosofisesta johtajastaan, jotka ovat H. P. Blavatsky, W. Q. Judge ja Katherine Tingley. Ensimmäinen niistä „perusti Teosofisen Seuran“. He eivät sanallakaan muista eversti H. S. Olcottia, joka kuitenkin oli T. S:n varsinainen perustaja, sen perustamisen ehdottaja ja sen tehtävien ja sääntöjen laatija. Mrs. Besantia taas muistetaan useinkin, mutta aina luopiona.

Teosofisella Seuralla on yhtä herttainen tapa lukea H. P. Blavatskyn, H. S. Olcottin ja Annie Besantin kolmeksi suureksi johtajakseen, mutta pitää W. Q. Judge'ia luopiona ja samaten tohtori Steineriä. Mrs. Tingley taas on

vain intrigantti ja vallanhimoinen nainen, joka ei paljontkaan ole edistänyt teosofian asiaa.

Antroposofinen Seura on niinkään sangen herttainen halutessaan todistaa, etteivät Blavatsky y. m. ole osanneet tuoda todellista totuuden sanomaa maailmalle, sillä siihen on kyennyt vain tohtori Steiner, joka ei ole missään kiitollisuuden velassa edeltäjälleen, koska hänen antroposofiallaan ei ole mitään tekemistä teosofian kanssa.

Kenen puoleen nyt kallistuvat Viisauden Mestarit? He ovat sanoneet edistävänsä ja auttavansa kaikkea hyvää, missä tahansa se ilmenee, yhdistyksistä ja yksilöistä riippumatta. Ehkä saamme uskoa, että he kaukonäköisessä viisauudessaan löytävät hyvää sieltäkin missä heitä tunnustetaan ja nimeltä mainitaan, vaikka kerran eli yksi, joka ei rakastanut, että hänen nimeänsä huudettiin, – että he siis katsovat olevan syytä ottaa sydämellään ja mielellään osaa jokaisen yllämainitun seuran työhön!

\*

Entä meidän Ruusu-Ristimme, meidän pieni „salatieteellinen tutkimusseuramme“ Suomessa? Missä suhteessa se on Viisauden Mestareihin ja missä suhteessa toisiin teosofisiin seuroihin?

Mitä nyt tulee Ruusu-Ristin suhteeseen Viisauden Mestareihin, ei kannata hetkeksikään olla siitä epä tietoinen tai epävarma. Mikäli pyrkimyksemme ovat vilpittömiä, mikäli etsimme totuutta, mikäli kansaamme ja ihmiskuntaa tahdomme palvella niillä tiedoilla ja kyvyillä, mitä meillä on, sikäli me ikäänkuin siveellisesti pakotamme Mestareita olemaan työssämme mukana, sitä siunaamaan ja kirkastamaan. Siitä saamme olla vakuutetut.

Ja mitä taas tulee suhteeseemme toisiin teosofisiin seuroihin, älkäämme koskaan unohtako, että olemme niiden kanssa yhdenveroinen sisarseura! Jos joku niistä ei tahtoisi meitä tunnustaa – tai jos he tunnustaisivat meidät hieman ylimielisesti jonkinlaisiksi teosofisiksi kerettiläisiksi, – muistakaamme, että erehdys silloin on heidän puolellaan! Se on varmasti heidän puolellaan, sillä jokaisen seuran historia jo näyttää, ettei sillä henkisesti katsoen ole oikeutta pitää itseään oikeaoppisena ja ainoana. Kaikki he kuuluvat osina siihen suureen *teosofiseen liikkeeseen*, jonka herättäjä ja alkuunpanija oli madame Blavatsky ja johon Ruusu-Ristikin

oleellisena osana kuuluu. Vaikka Ruusu-Risti vielä on pieni seura, voisi sekin sanoa olevansa ainoa oikea teosofinen seura, ainoa, joka välittömästi jatkaa H. P. Blavatskyn työtä, – ja keksiä kylläkin päteviä syitä tähän väitteeseensä, jos sillä semmoiseen olisi taipumusta. Mutta Ruusu-Risti ei sitä halua. Se ei ummista silmiään historiallisilta tosiasioilta. Se tunnustaa kaikki edeltäjänsä, se pitää arvossa kaikkia toisia seuroja ja kaikkia teosofisen liikkeen työntekijöitä, olivat ne suuria tai pieniä, tietäen, että kaikki ovat parastaan yrittäneet, että jokainen on kortensa kantanut yhteiseen kekoon. Jos sillä olisi erikoista sympatiaa jotakuta teosofista työntekijää kohtaan, olisi se madame Blavatskya kohtaan. Hän se kuitenkin oli ensimmäinen, joka astui keskelle sokeata ja vihamielistä maailmaa. Hän se ensimmäisenä kajahutti vanhan ja unohdetun viisauden suloista sanomaa. Häntä ensimmäisenä kohtasi maailman pilkkanauru, viha ja vaino. Hän oli ensimmäinen – ja senkin takia toistaiseksi suurin, voimakkain, kyvykkäin ja ihmeellisin. Mutta sokeaan auktoriteetti-palvelukseen Ruusu-Risti ei antaudu. Sentähden se rakastaa ja kunnioittaa kaikkia teosofisen liikkeen palvelijoita, jotka hyvää tekevät ja hyvää aikaansaavat.

\*

Ruusu-Risti-seuramme vuosikokous, aiottiin ensin pitää Teosofisen Seuran päämajalla, jonka temppele auliisti oli asetettu sen käytettäväksi; käytännöllisten esteiden takia se kuitenkin nyt on siirretty Helsinkiin. Kokous alkaa lauantaina kesäkuun 3 p:n illalla ja kestää tiistain iltaan. Se on aiottu yksinomaan jäseniä varten eikä sen juhlatilaisuuksiinkaan ole yleisöllä pääsyä. Kutsumus kokoukseen on lähetetty kaikille Ruusu-Ristin jäsenille.

(Ruusu-Risti, toukokuu 1922 s. 129-134)